

FRANCISCI IOSEPHI KERN,
LOEFFINGENSIS HERCYNIANI,
A. A. L. L. ac Philoſophiae Magiſtri

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA DE INFALLIBILI REMEDIO PROPHYLACTICO SIPHYLEOS,

QVAM
SVB REGIMINE ACADEMICO
Plurimum Reuerendi, Illuſtris ac Magnifici Viri
D. MATHIAE DANNENMAYER,
SS. THEOLOGIAE DOCTORIS, AC HISTORIAE ECCLESIASTICAE PROFESSORIS PVBLICI, ORDINARII,
AVCTORITATE ET CONSENSV
INCLVTAE FACVLTATIS MEDICAE
pro ſummis in medicina honoribus
legitime obtinendis
PVBLICAE DISQVISITIONI SVBMITTIT
IN AVLA ACADEMICA MAIORI
MENSE MARTIO ANNO M. DCC. LXXVII.

FRIBURGI BRISGOVIÆ,
Typis IOANNIS ANDREAE SATRON, Almae Vniuerſitatis Typographi.

WELLCOME
LIBRARY
INSTITUTE

ILLVSTRI,

Clarissimo, ac Experientissimo

D. THOMAE BOSCH,

Philosophiæ, & Medicinae

DOCTORI,

Serenissimi Principis

DE

FÜRSTENBERG

CONSILIARIO AVLICO,

&

ARCHIATRO,

in singularis Venerationis

Documentum,

&

grati animi Testimonium

Dissertationem hanc

D. D. D.

AVCTOR.

DISSERTATIO INAVGVRALIS MEDICA

DE

INFALLIBILI

REMEDIO PROPHYLACTICO SIPHYLEOS.

§. I.

Effroenate in Venerem effuſa eſt aetas noſtra, & obſcoenae libidinis ſimulacra primas ſibi victimas dolendo iure expoſcere, ne dicam expoſcere, ſed ſua ſponte coram turpiſſimis idolis eas accumulari triſtis temporum noſtrorum experientia ſatis clare loquitur! Infame dominium, quod

propudiosa Venus in mancipata sibi corpora vnquam exercuisse legitur, hisce fere saeculis reuiuiscit, & quibus aut pudor, aut religio imperare non potuit, hos in obscoenae seruitutis testimonium execrabile virus graui plaga persequitur.

Non periculosior aegroto, quam tristis medico occupatio est, putrida peccatorum vlcera eluere, & proh dolor! saepius ad relapsum duntaxat infirmo vires reuocare.

At vero: officio suo perfungitur medicus, cumque is, quod suarum partium est, impleat, nihil propterea in obseruandis praeceptis cum aliis dispensat.

Eo, quo hodie ambitu Medicina *a*) percolitur, duplex ea officium medico imponit, & non affectis modo, sed & sanis corporibus, illis quidem reparandis, his suo in vigore, ac tenore conseruandis cultores suos assidue occupat. Praeclarissime hanc ob rem immortalis BOERHAAVE *b*) " Medicum esse, atque haberi, inquit, eum, qui & corporis humani sanitatem tueri, & infestos eidem morbos propulsare nouerit. "

Suffragantur huic Clarissimi auctoris testimonio vna omnes, quotquot eximiae artis huius

---

a) GAUB. institut. patholog. §. 9. & 10.

b) Orat. I. de commend. stud. hippocrat.

ius peritia commendat, nec eorum quempiam reperire eſt, qui minore ſibi cura conſeruandae, quam reſtituendae hominum ſanitati inuigilandum cenſeat.

Peruulgata hac doctorum omnium, atque artis peritorum ſententia, nulla iam attentione dignas exiſtimo priuatas eas quorundam opiniones, qui communi omnium ſenſui refragari, atque omne a periculoſiſſimis cuiuscumque contagii incurſibus humanum corpus praemuniendi ſtudium, vt friuolum ac ſuperuacuum explodere non verentur.

Quantum eiusmodi homines a vera aeſtimatione artis praeſeruatoriae aberrent, vel inde ſatis liquet, quod prophylacticam nullo non tempore arti curatoriae etiam praeferri oportere prudentum omnium iudicio viſum fuerit.

Illud ego hic ſolum contendo, eum adhuc perfectiorem artis ſuae gradum attigiſſe, ſuoque officio impenſius ſatisfacere medicum, qui non tam ad curandam, quam praecauendam, adeoque praeſcribendam potius turpiſſimae Veneris luem ſtudia, & conatus ſuos conuerterit. Nam vt nihil dicam, quod nullus ſine dolore, aut moleſtia morbus concipi poſſit, atque infirmatas, debilitatasque vires nullo non tempore relinquat, id tamen praetereundum minime eſt, quod ipſa non raro pretioſiſſima hominis vita, vel ab eo periclitetur, cui, ſi matura ope prae-

cautum fuiſſet,nihil eius periculi vel a longe imminere vidiſſes.

Tutius propterea eſſe aſſerit Clar. SENNERTUS lib. VI. Cap. IV. " Morbum praecauere, „ quam eundem curare: „ TUTIUS, quia vbi radices agere non potuit venenata zizania, nihil euellendum, TUTIUS, quia, vbi hoſtis appropinquare non permittitur, nihil pertimeſcendum eſt deſtructionis.

Impulit me hoc, vt de remedio quodam prophylactico, quod infeſtiſſimo huic generis humani malo, feliciter deinceps opponendum exiſtimo, praeſentibus hisce paginis breuiter differerem.

§. II.

Conſuluit aliquando ſecum ipſe pro ſuo,quo in ſanctam religionem noſtram ferebatur amore, vir in omni ſcientiarum genere, atque in ipſis adeo theologicis Celeberrimus, Illuſtr. ASTRUC: medici pietati, & conſeruandae puritatis zelo, an non obeſſet, eiusmodi remedia, ſi qua forte reperiri poſſent, diuulgare, quibus impurum hoc virus ſopiri, ac ſuffocari poſſet, priusquam externe in corpus graſſari, idque foediſſime depoſcere inciperet.

At vero: tam parum morae, quam moliminis quaeſtioni ſubeſſe viſum. Etenim: non licere ſolum, ſed & obſtringi ſe exiſtimauit Clar.

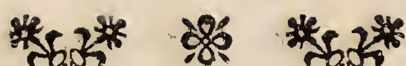
auctor,

auctor, ad ea omnibus communicanda. c) " si
„ qua forte darentur, inquit, libere dicam, &
„ ingenue, videri: non modo licere medicis,
„ quorum est opiferos esse, ea exhibere,& vul-
„ gare, sed illos etiam, ne celarent, religione
„ ipsa obstringi, cum ea ratione aduersus conta-
„ gionis pericula praemuniri possent, quod in
„ votis bonorum omnium esse debet, tot nu-
„ trices, impuros, suspectosue infantes lactatu-
„ rae, tot alumni ab infectis, suspectisue nutri-
„ cibus lactandi, tot vxores, quae eae matri-
„ monii debito cum maritis morbo contamina-
„ tis tenentur concumbere, quibus omnibus
„ accidit saepius, vt sine culpa in affectus ve-
„ nereos miserrime incidant. „

Tam salutaris enimuero remedii abusus auctori tam parum imputari posse videtur, quam pulueris pyrii inuentio eiusdem repertori. Naeue propterea, laxiori froeno in libidinem prorui, quis obuertat, cum secus non minore iure etiam Therapeutica vetanda esse, non ita multis sane conclusionum ambagibus induceretur, ne vel ea saltem futurae curationis spes sceleri metum adimeret, ac tenue, quo in pruriente aestu adhuc retrahuntur, filum abrumperet; " Castius enim,
„ & temperantius viueretur, vt putat Illustr.

 „ Astrvc,

c) Astruc. de morbis venereis Lib. III. Cap. 2. p. 210.

„ Astruc, *d*) ſi experientia ſemel compertum „ foret, venereos morbos remediis nullis ſupe- „ rari, ac infectis ineluctabilem, celeremque „ mortem ſemper eſſe obeundam. „

Tam licitum videlicet illuſtriſſimo Viro videbatur, eiusmodi remedia luis venereae praeſervatoria euulgare, quam impoſſibile eadem detegere, ac reperire. Felicior futurus abs dubio illis detectis, quam anxius in iisdem vtpote omnium bono promulgandis.

Non abſimili prorſus cum Illuſtr. Astruc ratione permotus haud ſufficere ſibi videtur Celeberrimus de Horn, dum in prophylacticorum eiusmodi remediorum laudes ſatis ampla tamen paraphraſi excurrit.

Fatetur is equidem in ſuo, qui ſub annum 1775. prodiit, libello: impoſſibilem ſibi videri talis remedii inuentionem, quin tamen proptere a Vir prudentiſſimus, quod ſuas ſuperare vires experiebatur, aliorum pariter omnium conatus fruſtraturum perperam ſibi perſuaſerit. " Hinc ſiquidem aliquando poſſibilis ſit, inquit, „ *e*) tam exoptanda prophylaxis, quae a con- „ tagioſo Veneris vlcere humana corpora ſecu- „ re

d) De morbis venereis Lib. III. Cap. 2. pag, 211.

e) Expoſition raiſonnée des differentes methodes d'adminiſtrer le mercure, dans les maladies vénériennes précédée de l'examen des préſervatifs. Imprimé a Paris 1775. chez Monory.

„ re praemuniat, dubium plane non superest, „ quin ambabus eam manibus summi instar be- „ neficii amplecti, intensoque desiderio eam „ concupiscere aporteat. „ Quin quod prae- stantius est: postquam omnia ad id vsque tem- poris euulgata alexiteria reiecisset, & anhelan- ti animo incomparabile mysterium suspirasset; " Eum, inquit, *f*) qui sua posthac industria „ id arcani ex apparentis hucusque impossibi- „ litatis tenebris protrahet, quo a terribilissimo, „ humano generi infestissimo luis venereae con- „ tagio praeseruemur, verum orbis benefacto- „ rem, conseruatorem, ac defensorem totius „ generis animalis habendum esse, atque co- „ lendum; per hunc fragilitati hominum con- „ suli, per hunc pacem in familiis firmari, quae „ incontinentia, & euagationibus toties distur- „ bata appareat, per hunc denique in posteros „ etiam salutem deriuari, quos a blande se se „ insinuantis toxici depraedatione sua ope, at- „ que consilio securos in dulcis vitae suauiorem „ libertatem assereret. „

Tanti nimirum omnibus interesse existima- bat Cel. de Horn, tristissimis vagæ veneris ef- fectibus ocurrere, vt eum, qui id praestaret, a cunctis adorandum potius, quam culpandum, aut cuiuscumque impietatis arguendum fore arbitratus sit.

 Quid-

f) Idem.

Quidquod Cl. Cezan g) de celeberrimo Monſpelienſi profeſſore D. Fizes memorat: hunc in publicis ſuis praelectionibus palam aſſeruiſſe teſtatur, ſi quid remedii contra hoc virus ocurreret, nihil morae in ſe futurum, quin id ocyus communicaret omnibus, vtpote quod nec Epiſcopi, aut Archiepiſcopi Pariſienſes, quorum tamen conſilium hac ſuper re ſedulo exploratus fuiſſet, improbarent, quin laudarent potius, cum non modo nihil mali ſubeſſe, ſed & multum boni inde errui poſſe facile perſpiceretur, conſulendo videlicet tot obſtetricibus, nutricibus, infantibus, maritis &c. tam gravis mali periculum ſecus procul dubio toties incurſuris.

Suſpirauere enimuero, & ardentibus nunquam non votis appetiere medicorum quique maximi tam pretioſum alexiterium, neque iis ipſis ſufficientia unquam defuere motiua, quibus prudentem omnino votorum ſuorum rationem etiam poſteris conſignarent. Confirmat hoc non vnius facile teſtimonio Cl. Cezan, Nicolavm Sennertvm, Hercvlevm de Saxonia, Evstachivm Rvdivm, Ivlianvm Pavlmier, aliosque Clariſſimos, atque experientiſſimos viros in medium adducens.

Patet

g) Manuel antiſiphylitique, ou eſſai ſur les maladies vénériennes, avec un préſervatif des ces maladies. Imprimé a Paris 1774. chez Desvantes de la Doüé.

Patet itaque, & vnanimi horum omnium confenfu fatis comprobatum effe videtur, non tam de morali talis remedii aequitate, quam de phyfica eiusdem poffibilitate dubitatum fuiffe vnquam. Non licere tantum, fed & oportere, quo primum tempore compertum fuerit, id publici iuris facere, virorum iudicium eft, quos an fcientia, an religio magis commendet, non facile difquifieris.

Eiusmodi remedium autem non ad fouendam libidinem, fed ad folandam infelicem citra fuam culpam infectorum fortem tendere debere, nemo quoque prudens inficias iuerit.

Quod mei hac in re propofiti eft, palam fateri non reuereor. Praefixum huic differtationi meae fcopum attigiffe cenfebo, fi arctiore faltem limite triftiffimum hunc generis humani hoftem coercere docuero, A tam falutaris vero remedii abufu, vti eum quidem mihi haud imputandum fore exiftimo, ita me ab eo folicitum haberi neutiquam permittam. Suae cuiusuis confcientiae vlcus, quem a libidine non deterret, eundem neque per putrida in corpore fuo peccati ftigmata ab infami venere detentum iri, dolenda fatis conftat mihi experientia. Neque aliae propterea malorum fpecies defunt, quae preffo pede nefanda eiusmodi fcelera infequi, & vtut fine aliorum innocentum praeiudicio acerbiffimis omnino fupliciis foeda

libidinis mancipia mactare soleant. " Interim „ h) invigilent ii, ad quos cura de moribus pertinet, vt coecos mortalium animos ab impudicitia auocent monitis, praeceptis, documentis; liceat vero medicis, qui corporis valetudini seruiunt, conciuens non modo a praesentibus morbis liberare, sed si qua forte daretur via, ab imminentibus incolumes, sospitesque praestare. „

§. III.

Inanibus, vt patet, curis, & quaestionibus se detinuissent auctores praestantissimi, nisi prophylaxeos illius possibilitatem, quam ipsi quidem e longinquo primum suspexerant, felicior aliorum conatus demonstrasset.

Primus autem, qui huic operi efficaciore animo se accinxit, clarissimus Waaren i) erat, qui an ab Agyrtis, an ex celebri Clarissimi Fordice opere, quod sub annum 1769. recusum, ac vernacula nostra suo merito, & multorum bono donatum est, prima novae prophylaxis suae fundamenta hauserit, parum nobis interesse videtur. Id tamen negare nemo poterit, eum deinceps non vno experimento nobis ostendisse, quod, vbi primi adeo venerei affectus, morbique iam clare deprehendebantur; infallibili nihilominus securae opis testimonio

---

h) Astruc de morb. ven. Lib. III. Cap. 2. p. 211.

i) Vid. criticam differt. doctiss. Collegae Gall.

monio insidiosa Venus adhuc diffugere compulsa sit. At vero, qui temporum nostrorum mos est, vnica hac pretiosissimi remedii virtute non contentus insitis illi a natura viribus maiora exposcere, atque adultas omnes, inueteratasque gonorrhoeas uno, eodemque prophylactico compescere contendit. Fallebatur enim vero egregie vir caetera celeberrimus, dum primariis quoque a lasciua venere excitatis affectuum, morborumque speciebus se occurisse existimabat, nisi eas inflamationis & exulcarationis omnis expertes, nec non recentes omnino adhuc fuisse perspexerit. Rationi enim, & experientiae contradicat, necesse est, qui inueteratos, aut inflamatorios iam iam morbos venereos irritantibus Clarissimi WAAREN remedis sanasse assereret.

Alexiterii eiusdem possibilitatem bienio facile ante, quam Clar. WAAREN id temere extendendo corrumperet, perspexit, vir in rimandis abditissimis naturae viribus solertissimus, atque ob hausta ab eodem solidissima medices principia perpetuo mihi colendus Clariss. MEDERER. Quippe quem meritissimo iure eximium illud singularis famae praeconium manet, quod feliciori longe industria, testantibus *k*) etiam celeberrimis DE CRANTZ & WETSCH in oblati a Clariss. FORDICE remedii naturam indogauerit, atque

---

k). Vt eorum epistolae expressis verbis loquuntur.

atque de profpero experimentorum, quae ipfe fedulus inftituit, fucceffu praevie conuictus, innumeris facile falutem partim attulerit, partim affecurauerit.

Antequam vero de arte praeferuandi tam proficua agam, neceffum effe videtur, vt infeftiffimi virus naturam examinem, & modum, quo in corpora noftra debachari affolet, breuiter prius oftendam.

§. IV.

Veneni nomine ea omnia complectimur, quae fiue fub fenfus noftros cadant, fiue eosdem fugiant, violentam tamen quocumque demum modo corpori deftructionem minari folent. Quodfi vifibilia ea fint, & vel deglutita, vel externe corpori applicata, indubiam ex fe mortem accelerent, *venenum* proprie audiunt: fi vero inuifibilia, & hos, illosue humores corrumpendo homini paulo lentius tam graue malum inducant, *miafma*, *virus* dicuntur. Atque de hoc in praefenti praecipue fermo nobis eft, etenim fub malo, quod facile per contactum, facillime quidem per coitum in corpora traducitur, & traductum triftiffima labe illa afficere, atque infami depraedatione ea paulatim deuaftare nititur, *virus venereum* intelligimus.

Venena fortiffimo iuffu, & noftro prudenti moderamine pridem in pharmacum abire debuerunt.

§. V.

§. V.

Virus venereum ſubtile prorſus eſt, nulloque ſenſuum acumine aut penetrari, aut chemica analyſi eius natura hucusque explorari vnquam potuit. Luſit id non vnius iam chemici infelices plane operas, & quam parum ſe experimentis illorum ſubiicere teneatur, querulos fruſtrati laboris teſtes ſat multos habet.

Eximia porro acrimonia praeditum illud eſſe, facillime ex eiusdem effectibus deducitur. Irritando enim ſe prodit, neque irritare vnquam aſſolet, niſi quod affectam ſaltem partem ſua acredine diuexat. Verum hanc ipſam acrimoniam nec aceſcere, nec alcalinam, muriaticam, aut omnino ammoniacalem, ſed mere veneream eſſe compertum quoque eſt: veneream dico: nam vtut ea peculiari prorſus indole ab his omnibus ſe diſtinquat, in eius tamen naturam pluribus inveſtigare perditi laboris opificium eſſe exiſtimo.

§. VI.

Caeterum quam arcto quoque affinitatis vinculo miaſma venereum cum muco animali *l*) connectatur, non vno facile experiento colligi-

l) *Sub muco*, eam conſtanter humoris ſpeciem accipimus, quae blanda, lenta, ac in fila ductilis ad lubricandas, & ab acri defendendas par-

ligitur. Praeterquam enim, quod acria omnia lentis quibusuis, & tenacibus humoribus ſeſe vnire, promptoque quaſi obſequio abiisdem obuolui deprehendantur, ſpeciali tamen deſiderio venerem in muco nidulari, atque in eo virulentae peſtis primordia ponere compertum eſt.

Obſeruationibus ſane quam plurimis conſtat, virus venereum non niſi contactu, eoque imediato quidem in aliena corpora deriuari. Excipitur vero illud omnium primo a muco, atque tenaci eius viſcoſitate irretitur, retinetur, ac figitur. Auctis autem ab aſſidua hoc mora viribus, omnem, quod inibi continetur mucum, in virulentam naturam ſuam paulatim conuertit. Mucum itaque praecipuum, imo vnicum venerei huius miaſmatis pabulum eſſe apparet. Hoc veluti vehiculo ſolidis corporis partibus illud applicatur, in exercendis peſtiferis ſuis effectibus ſuſtentatur, & alitur, atque ad vlteriores deinceps progreſſus energicas plane vires, & ſubſidium adquirit.

§. VII.

---

partes animales inſeruit. Talem prouidae naturae conſilio maiori praecipue copia ſecerni aduertimus in naribus, ore, faucium cauo, atque in vtriusque ſexus partibus genitalibus &c. vt internam earum ſuperficiem ad debita ſibi officia lubricam ſemper, & a laeſione, quam muco deſtituta facillime ſubiret, immunem conſeruet.

§. VII.

Primos vero actiuitatis ſuae effectus in illa potiſſimum parte manifeſtare aſſolet, in qua primitus infelici ſorte contractum fuerat. Virus muco irretitum ſolida ſenſilia muco illinita irritat, ad irritata maiorem humorum quantitatem allicit, eorumque, ſi organa excretoria vellicauerit, largiorem excretionem, aut ex aduerſo accumulationem, ruborem, dolorem, vno verbo inflammationem prouocat.

Lenta autem haec eſt inflammatio, & periodum ſuam tardo prorſus gradu percurrit, neque enim, vt in aliis morbis inflammatoriis fieri amat, tam prompta eam ſuppuratio inſequitur, nec reliqui ipſius exitus tam cito abſoluuntur.

Denique, quae natiua eius inſolentia eſt, obſeſſas a ſe corporis partes ſua acrimonia exedit, easdemque eximio doloris ſenſu percellit, qui ab inflammatione partim, partim ab arrodente illa acredine excitatur.

Exterior itaque in affectis partibus pruritus, vti ſecurum internae irritationis indicium exiſtit, ita & haec hoſtem intus latentem, & atrocioribus paulatim minis inſtantem prodit.

§. VIII.

Affectus & morbi venerei, qui vel in ipſo, vel in loco immediato contactui proximo paulo poſt oriuntur, dicuntur *primarii*. Tales autem

ſunt

ſunt Leucorrhoea, *m*) tumores varii, vlcera, excreſcentiae.

Si virus per immediatum contactum in corpus traductum fuerit, & lacunas cryptas, glandulasque muciferas vrethrae virilis, aut vaginae muliebris irritet, ſtillicidium inde exortum puriforme ex partibus genitalibus in vtroque ſexu depluens nobis *Leucorrhoea* audit.

Fluxus autem hic deſtillans quacumque ratione ſi ſupprimitur, alterutram, raro tamen vtramque epididymidem, multo rarius ipſosmet teſticulos tumere, rubere, dolere obſeruabis, quod vulgo *Leucorrhoea in ſcrotum delapſa* dicitur.

Si vero materies virulenta, acris, ex partibus genitalibus in vtroque ſexu propullulet, indeque irritando tumor rubens, calens, dolens in praeputio penis, aut labiis vuluae enaſcatur, *phlegmone*, *phimoſis* vocatur.

Praeputium praeterea retroactum ſi fuerit, & glandem ab inflam̄atione quaſi ſtrangulet, *paraphimoſis*, cognominatur.

Si deinceps glandulae inguinales irritantur, inflam̄anturque, tumor inde exortus *Panus*, *Bubo*

---

m) *Gonorrhoea* a Graeco vocabulo γονη ſemen, & ϱεο fluo deriuatur, verum, cum in vtroque ſexu mucus, non ſemen ſtillatim effluat, melius vocatur *Leucorrhoea*, quae ex λευχον album, & ϱεο fluo componitur, ac fluorem album mucoſum indicat.

Bubo eſt. Irritantur autem glandulae iſtae vel mediate, vel im̃ediate: mediate quidem per conſenſum neruorum, quatenus quidam ex his irritati propter mutuam, quam cum neruis ad glandulas abeuntibus habent, communicationem, iisdem ſtimulis eas afficiunt: im̃ediate: dum virus in ipſam illarum texturam deuehitur.

Quodſi partes obſcoenae, vel quaecumque aliae epithelio tectae, aut a virulenta, quae in leucorrhoeis depluit, materie, aut a viru im̃ediate illis applicato exulcerentur: exulcerationes hae *cancri* vulgo *chancres* nuncupantur. Maxime autem ſi in partium obſcoenarum cute excreſcentiae, dolentes, verrucoſae appareant, *condylomata* generaliter, vel a varia, quam prae ſe ferunt, figura, *porrus*, *ficus*, *criſtae* appellantur.

Id vero genus excreſcentiae ſubin a materie leucorrhoeica eas alluente, ſubin ab ipſomet partium viru infectarum contactu oriuntur.

Atque iſtiusmodi porro affectus, & morbi pro *primariis* tamdiu quidem habentur, quamdiu hoc virus topicum adhuc eſt, & corporis aut functiones, aut ſtructuram tuntaxat laedit. Quamprimum id vero a vaſis bibulis in maſſam humorum receptum, atque per omnes paſſim in corpore ambages circumactum fuerit, ad easdem veluti portas, perquas intrauerat, iterum reuertens & memoratos denuo affectus, morbosque repetens in *ſecundariis* verſatur.

§. IX.

Poſtquam vero per vlcera, per exulcerationem, aut per poros abſorptum in maſſam humorum tranſierit, & cum hac dein per totum corpus ſucceſſiue circumuectum fuerit: mox, vbi affinem ſibi mucum, inuenerit, cum eodem cohaereſcens deponi ſolet, depoſitumque partes ſolidas tandem afficere, irritare, & ſecundum earumdem varietatem varia prorſus ſymptomata, & pro vario horum concurſu variorum affectuum quoque, & morborum ſpecies procreare.

Virus hoc inimicum ad peripheriam corporis ſi transferatur, *ſcabiem*, ad vaginas tendinum, *ganglion*, ad oſſa, *gummi*, *tophum*, *exoſtoſin*, *hyperoſtoſin* producet, vlterius autem rodendo *cariem*, & ſi quidem eroſio verſus exteriora ſe exerat, *paedarthrocacen*, *ſpinam ventoſam*. In ipſum autem oſſium cauum ſi proſerpſerit, *oſteocopum*, ad articulos, dolorem *artriticum* cauſat.

Vti & ſenſuum organa muco deſtituta non ſunt ita etiam virus ad ea pertingens cum muco ſe vnire, & organa grauiſſime irritando diuexare conſueuit. Hinc ſi tunicam coniunctiuam oculi affligat, *chemoſin*, aures, *tinitum*, *inflammationes*, non raro *ſuppurationes*, & *abſceſſus* inde enatos eſſe experientia docet.

Si

Si vero nares obſideat, inde *coryza*, *inflammatio*, *ozena*. Si oris, & faucium cauum: *ſaliuatio*, *aphtae*, *inflammatio*, *ſuppuratio*, ac denique *vlcera* obſeruantur peſſima.

Omnium autem maxime, vbi mucoſam, & per alios praeuie morbos deprauatam (vti in cachexia varia v. g. chloroſi, ſcorbuto) humorum maſſam infecerit, ſaeuire incipit, & diriſſima cauſare ſymptomata, *vlcera externa*, *interna* foediſſima, *phtyſin*, *mortem*.

Sub complexu tandem determinatorum quorumdam ſymptomatum, quae iſtiusmodi affectus, & morbos venereos determinant, luem *veneream*, *celticam*, *gallicam*, *ſiphyilticam* intelligimus.

Cuius cauſam non niſi irritationi, eaedemque a viru peculiari exortae adſcribendam eſſe manifeſtum ſatis eſt.

§. X.

Ad praeuertendum vero hoc, abigendumue tam graue homini malum gemina nobis ſupereſt indicatio. Prima eſt, vt efficaci alexiterio puri adhuc corporis, membra a contagioſa venerei miaſmatis participatione praeſeruentur, altera, vt communicatum virus, quontocyus ſuffocetur, & expellatur.

Illam quidem nemo hucusque perfecit, cumque mucum prius, quam virus cum eo ſe con-

 iun-

iunxerit, aufferri oporteret. Hoc autem ante coitum, ex quo malum plerumque contrahitur, fieri non poſſit, primae illius indicationis perficiendae ne poſſibilitatem quidem quispiam oſtendit.

Alteram vero, quod attinet defecere ſub laboris onere, quotquot eidem humeros ſuos ſubmiſiſſe audiuimus: nec mirum plane: defecere, etenim poenitiore huius mali notitia deſtituti, defecere itidem a praepoſteris ſuppoſitis ad praepoſtera quoque delapſi. Quidni enim perſuaſam ſibi acredinem ope alterius aduerſae in medium commutare, noto mercuriali antidoto vim vi repellere, aut chemicis omnino proceſſibus, atque mercurii admixtione malum ſolari praeſumpſiſſent, niſi naturam ſub larua iudicaſſent, ſub qua quisque eam ſibi comparere iuſſerat. Detraxit illi hanc accuratiori longe obſeruationum ſtudio felicior aetas noſtra, & ſaniora hodie principia nobis ſuggerit, quibus multo potentius contra hoſtis huius machinas armemur.

Si graſſans in muco virus non niſi mucoſarum alterius partium contactu communicari poteſt. §. VI. Facile quoque intelligitur, remoto ab iis partibus muco remoueri pariter ipſius communicationis periculum.

At: quam parum ſine muco exerceri coitus poteſt, extra quem tamen rarior communicatio

tio esse solet, tam impossibile quoque est, muci remotione ante coitum praecaueri infectionem.

Porro, vtut prompta, & facilis sit illa corruptionis inter mucum communicatio, participatioue, tam mature tamen eam irritatio non insequitur, atque ipsa; quae mali effectum adhuc intercedit mora, remedio locum facit.

Virus sine muco agere non potest §. VI. mucum ergo, si ab occupatis in coitu partibus paulo post sustuleris, suffocasti hostem longe terribilissimum.

§. XI.

Noui equidem; non sine graui doloris sensu eas corporis partes consueto muco carituras, arte itaque defectum suppleri, & donec ipsa nara iterum puriorem mucum segregauerit, alium interim studiose subministrari necesse est.

§. XII.

Alcali *n*) animalem mucum, insigniter destruit, iisque tanto magis aduersari deprehenditur, quantum addito calce acrius redditur.

n) *Alcalina* dicuntur, quae vrentem linguae acrimoniam imprimunt, caerulescentes vegetabilium succos viridi colore tingunt, cum salibus acidis efferuescunt, & cum iisdem salia media constituunt

Acrimonia autem haec, etſi mire per cauſticitatem intendatur, eum tamen in humana corpora agendi modum minime obſeruat, quem Clar. WAAREN o) perperam eidem affingit. Dum enim ſolidas corporum partes eius contactu roborari, maioremque inde ſecretionem, & excretionem prolici exiſtimat. Falſo hoc fretus ſuppoſito, cum attenuato muco, commixtum quoque eidem virus vna ſimul abductum iri temere ſibi perſuadet.

Receptum hodie medicis principium habetur, alcalina omnia, ne dicam cauſtica, quocumque demum modo diluta, aut obuoluta offerantur, irritare: irritare dico, non roborare, geminas enim vires gemini effectus a ſe inuicem longe diuerſi expoſcunt. Taceo, quod ſecretioni huic, excretionique promouendae ne quidem ſufficiant roborantia, ſatis, & abunde vero id praeſtent, quaecumque ad irritandum conferre ſolent; etſi porro haec ipſa ſecretio, aut qualiscumque demum excretio mucum, in quo veneni radicem delitescere comperimus, neutiquam ſatis attenuaret, expelleretue, niſi inſu-

tuunt &c. Quodſi admoto igne non auolent, *Fixa* audiunt, quæ vero maiori adhuc vi corporis humani partes vrere, rodere, aut omnino conſumere aſſueſcunt, *Cauſtica* ſunt.

o) Vide criticam diſſertationem Doctiſſ. Collegae Gall.

insuper longe alia, eaque singulari prorsus virtute alcalina in illud agerent, mucumque, ac vna simul veneni sedem disturbando maligno hosti euadendi viam aperirent.

§. XIII.

Alcali causticum, siue lixiuium saponariorum, tantae aquae copia dilutum, vt, si ore recipiatur, & gargarisando iterum eiectum illud obrigescere faciat, ac mucum vna secum absque irritatione abripiat, praestantissimum illud remedium est, quo post suspectum concubitum a periculosissimis vltricis mali insidiis praemuniare. Dummodo tergiuersantem hostis non praeoccupet, & abluendis paulo post mucosis partibus tamdiu instes, donec easdem obrigescere, & moderato dolore ademptum mucum conqueri senseris.

Muci ablati defectum decocto mucilaginoso v. gr. seminis lini, aut hordei mucilagine, cui recens butyrum admiscebis, supplere fas est.

Quodsi prima statim vice abluendo satisfeceris, opus neutiquam est, vlteriori molestia illud itidem repetere.

In viris porro glandem, & praeputium memorato lixiuio ablui, atque iniecta, ope siphonis, modica in vrethram quantitate inguina dein, femoraque turgente ab eodem lixiuio spongia probe emundari oportet.

In faeminis vero inguina, femora & pudenda per impraegnatam eiusmodi spongiam depurgari, eandemque in ipsam demum vaginam per eius orificium intrudi necesse est. Si quae vero nimiam orificii dilatationem pertimescant, lixiuium ope siphonis pudendo suo canali iniicere satagant.

§. XIV.

Statim vero, postquam venereum miasma in corpore tuo susceperis, aut saltem eo mox die, quo prima eius vestigia in infectis partibus deprehenderis, seclusa omni mora, & tergiuersatione, ad incomparabile alcali lauacrum confugito. Diutius si tecum ipse triceris, & muco iam intimius vnitum virus ad lacunarum, cryptarum, glandularumque mucosarum ima descenderit, incassum tunc alcali miracula suspires, & quo, ne aditus quidem pateret lixiuio, salutiferos eiusdem effectus ibi frustra exspectes.

§. XV.

Quodsi contra statim omnia probe depurgata fuerint, luculenter patet, nullum iam affectum, morbumque amplius esse metuendum, quia viru vnacum muco destructo, affectuum, morborumque causa omnis vna simul cessabit. At vero: si Leucorrhoea inchoata iam fuerit, & mucus puriformis ex vrethra virili, aut ex vagi-

vagina muliebri vel vt in ſpuria fieri amat, ex corona balani, & ſuperficie interna praeputii ſiue quacumque demum ſcaturigine ex ſinu vuluae deſtillare inceperit, virus vnacum muco eneruari, eluique adhuc ſe ſinit, dummodo in principio ſtatim infecti muci ablutioni matura opera impendatur.

§. XVI.

Inſuper habitis autem hisce omnibus, iterato monito praecipue inculcatum velim, principiis mox eſſe obſtandum, atque nimia medicinæ dilatione, malo vires augeſcere nefas eſſe. Quisquis enim infecti muci ablutionem eousque differre praeſumeret, donec mucoſarum partium irritatione periculoſa affluentium humorum accumulatio, atque inchoanda iamiam inflammatio proliceretur, temerarius ſaluberrimi remedii tentator is mihi audiret potius, quam prouidi conſilii iuſtus executor! quin quod palam aſſero, tam parum ſalutares alexiterii huius effectus eidem experiri darentur, vt poenas adeo, moroſae tergiuerſationis ſuae, aucta mali vi daturum praeuideam.

Tardiori longe opera praeſtabit natura, quod promptiore artis ſubſidio fuiſſet confectum, praecauere huius eſt, & quod nunquam non facilius audiit, hoſte nondum viſo, eius minas praeuertere. Praeuertit eas vero egregie, dum promouendae ſecus inflammationi matura ope

 ean-

eandem resoluendo sese opponit, aut natura duce corruptum, atque a nimio humorum affluxu attenuatum iamiam mucum abluendo adimit.

§. XVII.

Vbi porro ex naturae ablutionis defectu partes obscoenae, vel aliae quaecumque epithelio tectae, aut a materie Leucorrhoeica eas alluente, aut a viru immediate illis applicato irritantur, ac largiori humorum affluxu epithelium in vesiculam miliformem transparentem eleuatur, quae, vbi disrupta fuerit, vlcuscula monstrat lardacea.

Remedii hac in re aliud nihil superest, quam vt statim a disrupta isthac vesicula alcali caustico, lapis chirurgorum dicto, vlcuscula adurantur, & fixum ea in sede virus suffocetur.

Vlcuscula dein adusta, qua talia secundum leges chirurgiae generales depuranda, sananda.

§. XVIII.

Supina autem prorsus negligentia, isthaec omnia intermittas, resorptum a tunica adiposa virus in vasa lymphatica deriuari, moxque inde per vasa absorbentia ad glandulas inguinales transire continget.

Glandulas istas totidem quasi propugnacula diceres, quae collectam vnde vnde demum acrimo-

moniam ſegregant, naeue ea puro adhuc ſanguini miſceatur, impediunt.

Natura eas propterea innumeris fere neruulis ſtipare, & acutiſſimi plane ſenſus eſſe voluit: vnde eſt, vt receptum a ſe venereum virus haud quaquam amplius dimittant, ſed inflammationem prius, ſuppurationemque ſuſtineant.

§. XIX.

Eo iam deuentum aliquando ſi fuerit, fruſtra tunc ab arte praeſidium implorare, aut quibuscumque demum alexiteriis inualeſcens in momenta malum reprimere ſatages.

Natura in formando plerumque, & opportuna virulenti puris dilutione, eliminando vlcere ſuppuratorio praeſto eſt. Ars vero non niſi ſuppurationem promouere, aperire tumorem, & vlcus emundare poteſt. Sanare id ipſum itidem naturæ officium exquirit.

§. XX.

Porro, vbi celluloſam cutis telam a recepto miaſmate ita diſturbari contigerit, vt in varias formas excreſcere, & funeſtos paſſim ramos in corpore explicare pertendet; ibi enimuero non niſi rigore res abſoluitur, & ferro opus eſt, quo in mali radicem eo vsque indagetur, donec ſana caro ſucceſſerit. Ferreos autem ſi conatus perhorreſcas, inuocandum prae caeteris erit alcali cauſticum.

§. XXI.

§. XXI.

Poſtremo denique, ſi in ipſam ſanguinis maſſam infanda peſtis iamiam penetrauit, indeque affini muco permixta has, illasque amicas pariter muco partes obſidendo, acerrime easdem irritet, nec non inducto tumore, & excitato vlcere grauiſſimis doloribus exagitet, vltimum adhuc afflictis remedium ſupereſt Mercurius.

Is inſuperabili aſtu vlceroſae veneri pabulum ſuffurari, eandemque ex purulento nido ſuo felici prorſus ſucceſſu eiicere adhuc nouit. Quomodo autem tam dextre partes ſuas peragat, hucusque anxios nos eſſe haud voluit, contentos fore ratus, quod ſua induſtria orbem ſeruauerit.

§. XXII.

Conſideratis iam omnibus clariſſimorum, atque omni exceptione maiorum virorum dictis, perpenſa ipſius etiam religionis non tam indulgente licentia, quam ſtimulante praecepto, quod de diligendo, de ſubleuando videlicet, & in proſperis aeque, ac aduerſis integre conſeruando proximo ſeueriſſime commendat, quisnam de ingenuae prophylaxis noſtrae irreprehenſa prorſus libertate dubitet? quis de eius demonſtrata plane, & omne procul dubium excludente poſſibilitate controuertat, poſtquam celeberrimi, fideliſſimique viri indefeſſo

labo-

labore, ſudore, ac induſtria in id duntaxat inuigilarunt, vt inumeris fere experimentis, quorum feliciſſimus ſucceſſus loquitur, nouiſſimi inuenti fidem explorarent. Quisnam denique, quem infelici ſorte ſua mala peſtis afflauerit, quisnam ex omni infectorum numero magnas illas expenſas, dolores, moleſtias, quis ipſius famae, & honoris ſui periculum non grauius aeſtimet, quam vnius horae breue incommodum, & aeque leue tam doloris, quam aeris impendium?

Ecquid minus iuſta prudentum liberatione me manſurum exiſtimem, quam quod aequiſſimi rei iudices absque proprii emolumenti ſpe cum Celeb. DE HORN ſtatuere? Quemnam tandem ex omni eorum numero, ad quos haec charta perueniet, tam ingratum fore praeſumam, ut non tam debitae mihi gratitudinis, quam propriae conſcientiae immemor tradita a me, non vindicis ſcelerum poenae, ſed innocentis periculi prophylaxi abutatur.

Poeniteat me enimuero laboris mei, eumque in praelum reuocare, & diſturbare optauero, ſi propudioſae veneri, cuius facibus peſtilens oleum adimere cogitabam, fumoſi cineris flabellum leuaſſe me reſciam! at vero: quid etiam leui halitu ſuo infamem vndique venerem apud eos effecturam exiſtimem, qui a potenti flatu vltrices flammas continuo exaeſtuare pernoſcunt?

Non

Non latuere me hic loci inutiles tot doctissimorum, caeteroquin virorum conatus, quibus diu, multumque de pestiferae luis patria inter se rixatis primum eiusdem domicillium iam in noui, iam in veteris orbis fundamento apparuisse persuadebatur. Superuacaneus mihi labor visus est, horum tricis inhaerere, &, si quidem simile cum iis fatum hisce paginis instare praeuiderem, huic plane, quod praesens mihi fluit, momento parcerem. Absit vero, vt omnibus propterea me satisfacturum censeam, cum eodem facile tempore, quo praesentem dissertationi meae scopum fixi, non vnius medici querelas praesagiens mihi animus vaticinatus sit. Potissima multorum occupatio in curanda lue perstitit, & forte non vnus ex sublatis veneri pullis, atque ex laboriosius ablato eiusdem pabulo alimentabatur. Verum etsi debita status mei obligatio praestantissimum hoc medici officium mihi non perstringeret, etsi amara illa tot innocenter infectorum sorte non tangerer, etsi ipsa denique religio id neutiquam a me exposcere videretur, vel sola naturalis aequitas mihi sufficeret, vt tot miseris succurrerem, qui, quanto innocentius hanc labem contraxere, tanto certius ex pudore, & modestia eadem essent perituri. Eandem naturae vocem ipse Ethnicus Cicero audiuit, quam libro I. de officiis cap. VII. omnibus satis clare obtrudit: " Homines hominum causa sunt generati, vt

„ ipsi

„ ipſi inter ſe, alii aliis proſint, & in hoc na-
„ turam ducem ſequantur, communes vtilita-
„ tes in medium adferant &c. „

Erit autem fortaſſe, qui iuſtos temperantiae limites me exceſſiſſe, & quod omnino extirpandum virus aliquoties dixerim, ſimplicis remedii viribus nimium me arrogaſſe buccinet.

Verum docui ego, quod clariſſimorum virorum auctoritate ſuffultum, quod legitimis concluſionibus ex ratione deductum, quod ſecura ſatis experientia diu, multumque comprobatum noui. Primum quidem nemo mihi in dubium vocauerit, cui, quid ſententiae Clar. Waaren, & Mederer hac de re ſedeat, exploratum erit. Alterum contractis quaſi in pugnum argumentis, quae in praecedentibus paulo fuſius attuli, ex gemina fere illatione depromitur. Virus ſine muco agere non poteſt, §. VI. quidquid ergo deſtruit mucum, deſtruit actiuitatem virus venerei, §. X. Alcali deſtruit mucum §. XII. ergo deſtruit virus venerei actiuitatem.

Experientiam vero, quod attinet; immiſſum etiam in ſani hominis vrethram virus, & in primarios paulo poſt affectus, morbosque ſuos exiens felici prophylaxis noſtrae miraculo iterum ſuffocatum, ac extinctum fuiſſe ſtupens hodiedum lutetia enarrat. Quae cum ita ſint: & propoſiti a me alexiterii virtus porro impugnari haud poſſit, ecquid tam operoſa ratiociniorum mole opus eſt, vt non tam propulſanda,

da, quam delenda funditus vagae veneris lues intelligatur? Nulla enimuero corporis deuaſtatio ibi pertimeſcenda, vbi maturata ope, & conſilio tollendae irritationi fuerit proſpectum, nulla leucorrhoeae infeſtatio vel a longe ominanda vbi prompta lixiuii noſtri iniectio aut vrethras viriles, aut vaginas muliebres a turpi viru depurauerit. Nullis denique ex memoratis omnibus, iisque peſſimis plane, materiae leucorrhoeicae effectibus quemquam affliget, ſi modo inguina, femora, & pudenda prophylactico noſtro alcali probe demundare tergiuerſatus non fuerit. Nihil ibi infeſtum virus turpi inflammatione in corpus moliri poterit, vbi propius eidem applicari non permittetur.

Nihil in ablutis exulcerationis vnquam producet, cum peſtiferae eius cauſae omnem aditum iam intercluſeris, nihil denique cancri, bubonis, aut excreſcentiarum corpori tuo vnquam imminebit, ſi virulentam materiem a vaſis abſorbentibus ſedulo prohibueris.

Mihi vero, vt praefixum diſſertioni meae finem aſſequar, aliud iam non ſupereſt, quam vt ex allatis hucusque motiuis, id, quod cuique pronum erit concludere, adhuc apponam. Praemunitis nempe, atque defenſis primariis, per quas virus ingreditur, portis, ipſius quoque luis venereae aſſultus omnes non modo feliciſſime eludi, ſed & eandem, dum ab omni hominum conſortio vel a longe prohibetur, ab alcali, velut ab infeſtiſſimo ſibi hoſte funditus proſcribi, atque deleri, ita vt alcali verum, & infallibile luis venereae prophylacticum, imo deſtructiuum eſſe nemo ſanus impugnauerit.

F I N I S.

THESES MEDICAE.

I.

Auctoritas magni Hippocratis in medicina Chirurgica maxima, in medicina Clinica saepe dubia, in arte Obstetricia minima, imo plane nulla est.

II.

Velle, vt quisque in republica ciuis medicus sit, perniciosius est, quam medicos omnes ex eadem expellere.

III.

Anatome nimium subtilis in medicina doctores subtiles, & practicos meticulosos fecit. Anatome vero plane nulla nihilominus doctores, sed practicos audaces, & ob audaciam non raro fortunatos, *audaces fortuna iuuat*, monstrauit. Huius generis saeculum nostrum praeteritis multo delicatius quam plurimos creat.

IV.

Botania, & Chemia sunt partes historiae naturalis, & physicae experimentalis, adeoque potius ad philosophiam, quam ad medicinam referendae. Oportet autem medicum omnino philosophum esse.

V.

Phyſiologia, ſolis mechanicis legibus ſuperſtructa, fallibili prorſus fundamento innititur.

VI.

Tunicae celluloſae proprietates omnes nondum noſcimus, eas tamen noſcere tantum intereſt, quantum cuiusuis alterius partis generalis in corpore animali: plurimorum enim morborum non modo ſedes, ſed & organum nutritionis eſt.

VII.

Tunica celluloſa inflammata dolet. Ergo neruos habet.

VIII.

Inflammationis cauſa proxima eſt irritatio. In inflammatione incipiente obſtructio plane nulla exiſtit, quae, ſi accedit, inflammationem irreſolubilem reddit.

IX.

Non datur medicamentum in ſenſu ſtricto, quod ſpiritus per vigilias, aut labores deperditos reſtauret, tumores reſoluat, vulnus conſolidet, pus generet, cicatricem callum fabricet, menſes, lochia, prouocet, partum promoueat, dolores partus excitet, aut partum ipſum facilitet lac ad mammas alliciat, aut ab eis repellat &c. Opera naturae haec ſunt, nec arte plus vnquam proficitur, quam vt poſita naturae impedimenta tollantur e medio.

X.

Virus cancroſum in Scyrrhomate generatur, vnde Carcinoma, & hoc diſrupto Cancer.

XI.

XI.

Virus cancrosum ex carcinomate, vel ex cancro absorptum, atque ad loca itidem aeque opportuna deuectum, ea inficit, & in Scyrrhoma, Carcinoma, Cancrum similiter conuertit.

XII.

Virus cancrosum specificis hucusque laudatis destrui: iis quidem, qui hac in re experientias suas allegant, fidem haud negamus, nimia tamen, quam in illis ponunt, fiducia plures interfectos, quam sanatos fuisse, facili negotio affirmamus.

XIII.

Extirpatio cancri locum amplius non habet, vbi virus cancrosum ex prima fabrica sua absorptum, & generali humorum massae immixtum fuerit.

XIV.

Ad extirpationem acies causticis praeferenda.

XV.

Praeceps rotatio, quam ab HIPPOCRATE plurimi obstetricantium ad haec vsque tempora nostra somniarunt, vana prorsus est; & ratio non minus, quam obseruatio testantur, infantem ab initio grauiditatis ad partum vsque semper insistere capiti.

XVI.

Infans igitur capite praeuio, vertice in axin peluis, facie ad latus vnum, alterumue, saepissime ad sinistrum, semper magis retrorsum, quam antrorsum versa, ingreditur.

XVII.

XVII.

Ingreſſus vero in peluim per planum inclinatum oſſis iſchii ita deinceps dirigitur, vt facies in curuaturam oſſis ſacri, occiput vero ſub ſimphiſin oſſium pubis collocetur.

XVIII.

Sic collocatus, ſub arcu oſſium pubis a coccyge directus, egreditur.

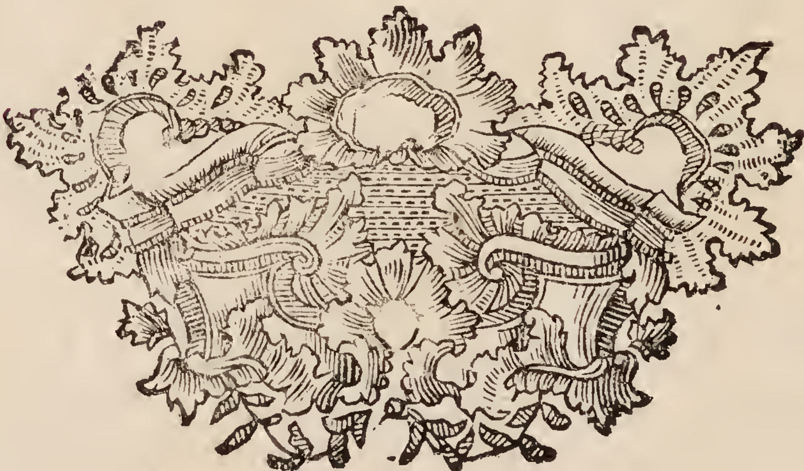
XIX.

Os coccygis cum oſſe ſacro nullam habet articulationem.

XX.

Infans in partu mere paſſive ſe habet, & fere ſolummodo a viribus vteri protruditur. Nam praelum abdominale vix notabile quid confert.

F I N I S.

6

